

Jakelun mukaan

ASIA Luonnonsuojelulain 77 §:n mukainen päätös: Erityisesti suojeltavien perhoslajien, suoventhokkaan ja vahakeltasiiven, säilymiselle tärkeän esiintymispaikan rajaaminen Marjonevalla, Kurikka

VIREILLETULOAIKA 30.10.2024

KOHDE Kunnat: Kurikka (164)
Kohde: Marjoneva
Rekisteriyksikkö: 164-893-1-0 VALTION METSÄMAA
Pinta-ala: 11,35 ha

ASIAN KÄSITTELY ELY-KESKUKSESSA

Erityisesti suojeltavat lajit Marjonevalla

Suoventhokas (*Nola karelica*) ja vahakeltasiipi (*Eilema cereola*) ovat uhanalaisia (vaarantunut, VU ja erittäin uhanalainen, EN) luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteeseen 6 kuuluvia, luonnonsuojelulain (9/2023) 77 §:n tarkoittamia erityisesti suojeltavia lajeja. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Suoventhokasta on havaittu 11 ja vahakeltasiipeä 2 yksilöä Marjonevalla 7.7.–1.8.2017 neljällä käyntikerralla toteutetussa perhosselvityksessä (Albus Luontopalvelut Oy 2017: Perhoslajisto Kurikan Iso-Korvanevalla – Luontoselvitys 2017). Tarkemmat tiedot lajien havainnoista alueella esitettiin kuulemisen yhteydessä liitteessä 2.

Hallintolain 34 §:n mukainen asianosaisen kuuleminen ja lausuntopyynnöt

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jatkossa ELY-keskus) varasi alueen maanomistajille, erityisen oikeuden haltijoille sekä Kurikan ja Kauhajoen kaupungeille tilaisuuden tulla kuulluksi hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti. Mahdollinen kannanotto pyydettiin toimittamaan ELY-keskuksen kirjaamoon 17.01.2025 mennessä. Kurikan kaupungille myönnettiin pyynnöstä 07.02.2025 saakka lisäaikaa lausunnon toimittamiseksi.

12.9.2025

Kuulemiskirjeessä esitettiin rajausehdotus suovenhokkaan ja vahakeltasiiven tärkeälle esiintymispaikalle sekä ELY-keskuksen käsitys toimenpiteistä, jotka saattavat hävittää esiintymispaikan tai heikentää sitä. Lisäksi kuulemiskirjeessä pyydettiin ilmaisemaan mahdollinen halukkuus alueen vapaaehtoista suojelua kohtaan.

Kuulemiseen saatiin määräaikaan mennessä yksi mielipide alueen maanomistajilta tai erityisen oikeuden haltijoilta (Neova Oy) sekä lausunnot Kurikan ja Kauhajoen kaupungeilta.

Neova Oy totesi mielipiteessään, että se ei vastusta ELY-keskuksen rajausesitystä Marjonevalle. Neova Oy toi esiin, että yhtiön tekemä raja suojelutoimena on otettava huomioon tehtäessä erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeiden esiintymispaikkojen rajausesityksiä ja niihin perustuen suojelupäätöksiä lähiseutukunnilla ja -alueilla, erityisesti Iso Korvanevalla.

Kauhajoen kaupungin ympäristönsuojelu totesi, että Marjonevalla vuonna 2017 toteutetussa perhosselvityksessä suovenhokkaasta ja vahakeltasiivestä tehtyjen havaintojen perusteella laadittu rajauspäättös turvaisi kyseisten lajien yhtenäisen elinympäristön (keidas- ja rahkaräme- sekä lyhytkorsinevakuviot) ja sen vesitalouden säilymisen muuttumattomana. Kaupungin ympäristönsuojelu katsoi, että rajauspäättös on perusteltu ja välttämätön, jotta kyseisten lajien säilyminen Marjonevalla turvataan.

Kurikan kaupungin ympäristölautakunta totesi lausunnossaan, että se ei vastusta erityisesti suojeltavien perhoslajien esiintymispaikkojen rajaamista. Lautakunta huomautti, että rajausesityksen alue sijoittuu Kurikan kaupungin puolella Rustarin tuulivoimaosayleiskaava-alueelle. Lautakunta esitti, että maanomistajille ja -haltijoille korvataan rajauksesta mahdollisesti aiheutuvat haitat luonnonsuojelulain 111 §:n mukaisesti, mikäli sen ehdot täyttyvät.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus päättää, että Marjonevalle sijoittuu luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin tarkoittama luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteen 6 mukaisten erityisesti suojeltavien lajien, suovenhokkaan ja vahakeltasiiven, säilymiselle tärkeä esiintymispaikka. Esiintymispaikan rajat määritellään päätöksen *liitteenä 1* olevassa kartassa. Esiintymispaikan laajuus on 11,35 ha. Tällä päätöksellä rajatun esiintymispaikan hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

ELY-keskus katsoo, että vesitalouden ja kasvillisuusrakenteen muuttamiseen johtavat toimet alueella saattavat hävittää tai heikentää erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi:

12.9.2025

- rakennusten, rakennelmien tai teiden ja polkujen rakentaminen
- alueen peittäminen maa-aineksilla tai raivausjätteillä
- rahkasammaleen ja turpeen tai muun maa-aineksen otto
- pelloksi raivaaminen
- ojitukset ja muu lajien kannalta haitallinen alueen vesitalouden muuttaminen
- alueen luontaisen kasvillisuuden hävittäminen sekä erityisesti suojeltavien lajien kannalta tärkeän kasvillisuuden vahingoittaminen muilla tavoin.

Perustelut

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää erityisesti suojeltavaksi lajiksi sellainen luonnonsuojelulain 75 §:ssä tarkoitettu uhanalainen eliölaji, jonka riski hävitä luonnosta on vähintään hyvin korkea. Erityisesti suojeltavaksi eliölajiksi voidaan säätää myös sellainen uhanalainen eliölaji, jolla on hyvin vähän esiintymispaikkoja ja niiden säilyminen on uhattuna (luonnonsuojelulaki 77 § 1 momentti).

ELY-keskus voi päättää suojella erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin nojalla. Suojelupäätöksessä on määriteltävä esiintymispaikan rajat. Esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kielto tulee voimaan, kun päätös on annettu tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Suovenhokas ja vahakeltasiipi ovat erityisesti suojeltavia lajeja, jotka ovat äärimmäisen herkkiä suon vesitalouden muutoksille. Tämän vuoksi niiden esiintymispaikkoina voivat toimia ainoastaan vesitaloudeltaan häiriöttömät suokohteet, joilla kasvaa lajien toukkien ravintokasveja. Suovenhokkaan ravintokasvit ovat lajin toukan eri kehitysvaiheissa suokukka (*Andromeda polifolia*) ja suomurain (*Rubus chamaemorus*), vahakeltasiivellä karvejäkälät (*Parmelia* spp.). ELY-keskus toteaa Marjonevan olevan vesitaloudeltaan ja kasvillisuusrakenteeltaan siinä määrin muuttumaton keidassuo, että sillä on edellytykset toimia pitkäaikaisesti kohdelajien elinympäristönä.

Marjoneva sijoittuu alueelle, jolla soiden ja turvemaiden hyödyntäminen on ollut erityisesti 1960-luvulta alkaen hyvin tehokasta. Alueella sijainneesta yli 4000 ha laajuisesta suosysteemistä (ks. ilmakuva 1947, kartta.paikkatietoikkuna.fi) on tämän seurauksena jäljellä Marjonevan lisäksi vain muutamia vesitaloudeltaan pääpiirteissään muuttumattomina säilyneitä suolaikkuja. Erilaiset soiden käyttötavat ovat paikallisen ja alueellisen tason tarkastelujen perusteella hävittäneet merkittävän osan suovenhokkaan ja vahakeltasiiven elinympäristöistä Etelä-Pohjanmaalla, jossa ojittamattoman suoalan osuus turvemaiden alasta on 8,3 % (Autio O., Toivonen T. & Valpola S. 2013: Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke). Marjonevan lähialuetta tarkastellen entisen Jalasjärven kunnan alueella ojittamattomina säilyneitä soita on 6,0 % ja Kauhajoella 14,4 % suhteessa turvemaiden pinta-alaan. Marjoneva on eräs Kurikan eteläosan (entinen

12.9.2025

Jalasjärvi) ja Kauhajoen itäosan harvoista paikoista, joissa lajien esiintyminen on mahdollista. Tämä korostaa Marjonevan tärkeyttä lajien esiintymispaikkana. Sitä tulee pitää laajemmin tarkasteltuna lajien säilymiselle tärkeänä esiintymispaikkana.

ELY-keskus toteaa Neova Oy:n mielipiteeseen viitaten arvioivansa erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen tärkeyttä tapauskohtaisesti. Muilta osin ELY-keskuksella ei ole mielipiteeseen kommentoitavaa.

ELY-keskuksella ei ole kommentoitavaa Kauhajoen kaupungin lausuntoon asiassa.

Kurikan kaupungin lausuntoon viitaten ELY-keskus toteaa, että valtio on luonnonsuojelulain 111 §:n nojalla velvollinen korvaamaan erityisesti suojeltavan lajin tärkeän esiintymispaikan rajaamisesta kiinteistön omistajille aiheutuvan merkityksellisen haitan.

ELY-keskus toteaa, että kiinteistön (232-405-12-33) omistaja ilmaisi kuulemisen yhteydessä halukkuutensa pysyvään vapaaehtoiseen suojeluun. Kyseiselle kiinteistölle on ELY-keskuksen päätöksellä (EPOELY/5143/2025) perustettu yksityinen luonnonsuojelualue, johon sisältyy ELY-keskuksen kuulemiskirjeen liitteessä 1 esittämä rajausalue tältä osin kokonaisuudessaan. ELY-keskus katsoo pysyvän suojelun ja suojelualueen perustamispäätöksessä annettujen rauhoitusmääräysten olevan riittävä toimenpide erityisesti suojeltavien lajien tärkeän esiintymispaikan turvaamiseksi kyseisen kiinteistön osalta. Tämän vuoksi kyseinen kiinteistö jätetään pois tällä päätöksellä rajattavasta alueesta.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luonnonsuojelulain 77 §:n 2 momentin mukaan esiintymispaikan hävittämis- tai heikentämiskielto tulee voimaan, kun ELY-keskus on päätöksellään määritellyt tärkeän esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille. Päätös ja kielto ovat voimassa muutoksenhausta huolimatta.

VALTION KORVAUSVELVOLLISUUS

Jos luonnonsuojelulain 77 §:n nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta siitä täysi korvaus (luonnonsuojelulaki 111 §).

Korvausvelvollisuuden edellytyksenä on, että omistaja on luonnonsuojelulain 83 §:n nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määrittämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista.

12.9.2025

Jos korvauksesta tai suojelun muusta vaihtoehtoisesta toteuttamistavasta ei päästä sopimukseen, toimitusta korvauksen määrittämiseksi voidaan hakea Maanmittauslaitokselta. Menettelystä ja korvausten määräämisestä säädetään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa. Menettelyn saa vireille lähettämällä Maanmittauslaitoksen kirjaamoon (kirjaamo@maanmittauslaitos.fi) pyynnön asiasta (*"Pyyntö käynnistää luonnonsuojelulain 111 §:n tarkoittama korvausmenettely koskien erityisesti suojeltavan lajin tärkeän esiintymispaikan rajauksesta aiheutuvaa merkityksellistä haittaa"*). Pyyntöön tulee liittää tämä päätös, kiinteistötunnus, sijaintikunta ja selvitys poikkeamisluvan epäämisestä.

MERKITSEMINEN KIINTEISTÖREKISTERIIN

Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään.

TIEDOKSIANTO

Päätös annetaan tiedoksi maanomistajille ja erityisen oikeuden haltijoille todisteellisesti (saantitodistus).

Päätös annetaan tiedoksi myös hallintolain 62 a §:n mukaisella julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta julkaistaan Kurikan kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Lisäksi päätös julkaistaan ELY-keskuksen internetsivuilla luonnonsuojelulain 121 §:n 3 momentin mukaisesti.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYMINEN

Asiakirja on valmisteltu luonnonsuojelun valvontaryhmässä ja hyväksytty sähköisesti viranomaisen järjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli Autio ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Johanna Kullas. Tieto hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 75 §
Luonnonsuojelulaki 77 §
Luonnonsuojelulaki 83 §
Luonnonsuojelulaki 111 §
Luonnonsuojelulaki 121 § 3 momentti
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 8 §
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta, liite 6

Hallintolaki (434/2003) 34 §

12.9.2025

Hallintolaki 60 §
Hallintolaki 62 a §

Kuntalaki (410/2015) 108 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

LISÄTIEDOT

Ylitarkastaja Olli Autio, puh. 0295 027 775, olli.autio@ely-keskus.fi

Liitteet

Liite 1: Rajauspääöskartta
Valitusosoitus

Jakelu

Maanomistajat ja erityisen oikeuden haltijat saantitodistuksella

Tiedoksi

Kurikan kaupunki
Kauhajoen kaupunki
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Tapiola ry
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri
Kurikan luontoyhdistys ry

Tämä asiakirja EPOELY/2841/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/2841/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Autio Olli J 12.09.2025 10:44

Ratkaisija Kullas Johanna 12.09.2025 10:53